

Changers Story: It-Titjib fil-Ħiliet Soċjali tal-Istudanti u l-Arrikkiment tal-Metodi ta' Tagħlim Permezz tar-Rakkontar tal-Istejjer u tar-Realta' Virtwali

Output intellettuali:	2
Titlu tal-Output Intellettuali:	Ħolqien tal-Istejjer "You Tell" u l-Gwida Rilevanti
Attività:	5
Titlu tal-Attività:	Ħolqien tal-Istejjer "You Tell"
Sieħeb:	Ellinogalliki Scholi Jeanne d'Arc

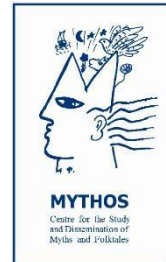
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

L-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea għall-produzzjoni ta' din il-pubblikazzjoni ma jikkostitwixxix approvazzjoni tal-kontenut, li jirrifletti biss il-fehmiet tal-awturi, u l-Kummissjoni ma tistax tinzamm responsabbli għal kwalunkwe użu li jista' jsir mill-informazzjoni li tinsab fiha.

Ikkoordinati minn

Sħab

Apostolos
Varnavas

Skola Primarja

Programm:	Erasmus+
Azzjoni Ewlenija:	Kooperazzjoni għall-innovazzjoni u l-iskambju ta' prattiki tajba
Titolu tal-Proġett:	Story Changers: it-titjib fil-ħiliet soċjali tal-istudenti u l-arrikkiment tal-metodi ta' tagħlim permezz tar-rakkontar tal-istejjer u tar-realtà virtwali
Akronimu tal-Proġett:	Story Changers
Numru tal-Ftehim tal-Proġett:	2020–1-CY01-KA201–066072
Data tal-Bidu tal-Proġett:	01/12/2020
Data tat-Tmiem tal-Proġett:	30/06/2023

Werrej

Titlu tal-Istorja.....	3
Informazzjoni bażika dwar l-Istorja.....	3
L-Ewwel Suġġett	3
It-Tieni suġġett.....	3
L-Eżiti ta' Tagħlim	3
Grupp fil-Mira (Studenti)	3
Informazzjoni rilevanti oħra	3
Referenza (jekk l-istorja tirreferi għal fatti reali, avvenimenti storiċi eċċ.)	3
Elementi Ewlenin tal-Istorja	4
Eroj ewlenin.....	4
Ambjent.....	4
Sommarju	4
Test tal-Istorja	4
L-1 ^{el} Punt ta' Deċiżjoni:	6
It-2 ⁿⁱ Punt ta' Deċiżjoni:	9
It-3 ^{et} Punt ta' Deċiżjoni:	14
Ir-4 ^{ba'} Punt ta' Deċiżjoni:.....	16

Titlu tal-Istorja

“Kif nista’ ngħidlek le lilek?” — Storja dwar il-valur li fil-ħajja jkollna l-limiti

Informazzjoni bażika dwar l-Istorja

L-Ewwel Suġġett

L-importanza li f’ħajjtna jkollna l-limiti.

It-Tieni suġġett

L-importanza li tikkontrolla lilek innifsek u ma taħrabx mir-responsabbiltajiet.

L-Eżiti ta’ Tagħlim

L-istudenti mistennija li:

- Jifhmu l-valur li jkollna l-limiti.
- Jagħmlu għażliet li jippromwovu l-kontroll fuqhom infushom.
- Jagħmlu għażliet li juru responsabbiltà lejhom infushom u lejn ħaddieħor.
- Jirrealizzaw jekk ikunu għamlu għażla ħażina u jippruvaw jirrangaw azzjonijiethom.
- Jirrealizzaw li kull għażla, tajba jew ħażina, gġib magħha konsegwenza.

Grupp fil-Mira (Studenti)

- 1^{el}-2ⁿⁱ Klassi tal-Iskola Primarja
- 3^{et}-4^{ba} Klassi tal-Iskola Primarja
- 5^{et}-6ta Klassi tal-Iskola Primarja

Informazzjoni rilevanti oħra

Referenza (jekk l-istorja tirreferi għal fatti reali, avvenimenti storiċi eċċ.)

L-istorja hija fittizja għalkollox.

Elementi Ewlenin tal-Istorja

Eroj ewlenin

- Dimitris, tifel li qiegħed fit-tieni grad tal-iskola primarja u jixtieq li l-ġenituri tiegħu qatt ma jgħidulu le.
- Għerf, il-kokka, li taqta xewqet it-tifel.
- Pavlos u Maria, il-ġenituri tat-tifel li jigu affettwati mis-seher tal-kokka u ma jkunux jistgħux jgħidulu le.

Ambjent

L-istorja ssir f'belt qrib Aten. L-eroj ewleni jkun fid-dar tiegħu, l-inħawi ta' fejn joqgħod, l-iskola tiegħu u d-dentist.

Sommarju

Tifel ċkejken jismu Dimitris ma jiħux gost li l-ġenituri tiegħu, Pavlos u Maria l-ħin kollu jgħidulu le. Għalhekk, jagħmel xewqa li din tieqaf. Tfeġġ kokka bl-isem ta' Wisdom li tagħmel xewqet it-tifel realtà. Dimitris issa jista' jistaqsi u jagħmel kulma jrid mingħajr ma l-ġenituri tiegħu jiċhdulu l-ebda ħaġa. Huwa jiddeċiedi li ma jagħmilx il-homework, li ma jmurx għand id-dentist, u li jixtri dak kollu li jixtieq. Malajr irrealizza li jekk taġixxi mingħajr limiti u mingħajr ma tikkontrolla lilek innifsek, tista' gġarrab konsegwenzi serji.

Test tal-Istorja

F'belt żgħira qrib Aten, Dimitris Hionis kien jgħix mal-familja tiegħu. Missieru, Pavlos, kien jaħdem ma' kumpanija kbira fiċ-ċentru ta' Aten, u ommu, Maria, kienet taħdem f'ħanut tal-ħwejjeg. Dimitris kellu seba' snin u kien fit-tieni sena tal-iskola primarja.

Minkejja li kien iħobb lill-ġenituri tiegħu, kellu lment kbir... Kienu l-ħin kollu jgħidulu "le" jew "mhux issa". Kull meta kien jisma' dan il-kliem, kien jagħmel in-nervi. Huwa ma kienx jieħu gost meta l-ġenituri tiegħu jiċhdulu kwalunkwe ħaġa u kien jobgħod jistenna! Kien tassew tifel bla paċenzja.

Dan huwa proprju dak li ġara dan l-aħħar. Dimitris kien ra r-rota tal-ħolm tiegħu f'ħanut fl-inħawi ta' fejn joqgħod. Kienet ta' lewn ħamrani, tleqq, b'sitt veloċitajiet differenti, seat tal-ġilda u b'sajjetta dehbi. "Malli sħabi jarawni b'din ir-rota, mhux se jemmu!", ħaseb hu. Din ir-rota kellha ssir tiegħu.

Ma ħeliex ħin u fl-istess lejl, qabel l-ikla ta' filgħaxija, staqsa lill-ġenituri tiegħu. U t-twegiba tagħhom kienet...

"Iva, niftakarha din ir-rota, meta għaddejna minn fejn il-ħanut, kienet tassew sabiħa! Ibqa' ċert li se nixtruhielek bħala rigal għal għeluq sninek!" qalet ommu kuntenta. Il-ferħ li kellu fil-bidu Dimitris malajr inbidel f'diżappunt. It-tbissima enormi li kienet iffurmat fuq wiċċu, bil-mod il-mod sfumata fix-xejn. Għeluq sninu kien fi żmien xahrejn. Huwa xtaq li jgħib ir-rota hemmhekk dak il-ħin stess!

“X’inhu? F’għeluq snini? Izda fadal xahrejn. Xahrejn żmien twil! Għaliex se nistennew daqshekk fit-tul? Ma nistgħux ngibuha issa?”

“Qalbi Dimitris”, qallu missieru bil-kalma, “ir-rota li tixtieq hija għalja u bħalissa ma naffordjawhiex. Wara kollox, hemm bżonn ta’ rigal speċjali bħal dan għal għeluq sninek.”

“Imma Pa...”

“Tibqax tinsisti, Dimitris”, interrompietu ommu, “missierek spjegalek. Se ngibulek ir-rota li trid... izda mhux għalissa... Ejjja poggji bilqiegħda mal-mejda magħna, servejt l-ikel.”

“M’iniex bil-ġuħ, telaqli l-aptit! Nista’ mmur f’kamarti?”

Il-ġenituri ħarsu lejn xulxin għal ftit ħin u mbagħad qablu.

Mhux issa, mhux issa, il-kliem li ma setax jisma’. Għaliex mhux issa? X’hemm ħażin bil-kelma ‘issa’? Kienet kelma sabiħa, tgħallimha l-iskola. Dimitris reġa’ lura fil-kamra tiegħu diżappuntat u mdejjaq. Fetaħ it-tieqa u qagħad bilqiegħda fuq il-windowsill. Il-kamra tiegħu kien iħobbha ħafna minħabba li kellu veduta tal-ġnien. Kull meta kien ikun imdejjaq, kien ipoggji fuq il-windowsill u joqgħod jahseb. Żiffa friska dahlet fil-kamra u mellsitlu wiċċu. “Aħħ”, ħaseb bejnu u bejn ruħu, “li kieku kellu jseħħ xi miraklu u ommi u missieri jieqfu jgħiduli le?”.

Ir-riħ beda jonfoħ aktar, it-tħaxwix tal-weraq sar aktar intens u ħoss stramb wassal lil Dimitris idawwar ħarstu lejn is-sigra l-kbira tal-ballut li kienet fiċ-ċentru tal-ġnien. Kien qed jidlam u għalhekk ma setax jara tajjeb ħafna, izda deherlu li żewġ għajnejn dehbin kienu qed josservawh. Qabel ma seta’ jirreaġixxi, il-kreatura li kienet bilqiegħda fis-sigra firxet gwenħajha u nizlet b’heffa fuq il-windowsill tal-kamra tat-tifel.

Dimitris, sorpriż kien qed josserva lill-mistiedna li ma kienx stieden. Din ma kinitx l-ewwel darba li ra kokka, izda ċertament kienet l-ewwel darba li waħda dahlet f’kamartu. Ġwenħajha kienu twal u ttundjati, rasha kienet f’għamla ta’ ċirku u munqarha kien konvess u mgħawweġ. Madankollu, l-aktar impressjonanti kienu l-għajnejn dehbin enormi tagħha, li issa kienu flew lil Dimitris minn fuq s’isfel. Qabel ma t-tifel seta’ jirreaġixxi, grat xi ħaġa inkredibbli...

Il-kokka fetħet ħalqha beraħ u qalet: “Allura tlabt biex iseħħ miraklu?”. Dimitris tilef moħħu! “Tista’ titkellem?” staqsa mħawwad lill-kreatura maġika. “Użgur li nista’,” wieġbet il-kokka kburija. “U jien nagħzel meta rrid li persuna tismagħni. Jisimni Għerf u ġejt biex naqtagħlek xewqtek”.

“Ix-xewqa tiegħi ssir realtà?” it-tifel ma setax jemmen lil widnejh. “Tabilhaqq! Inti staqsejt biex il-ġenituri tiegħek qatt ma jgħidulek le. Għalhekk, jekk dan huwa li tixtieq, nagħmlu hekk. Biss oqgħod attent! Jista’ jiddispjaċik mill-għażla li tkun għamilt u mbagħad jista’ jkun tard wisq. Ċert li trid li l-ġenituri tiegħek qatt ma jerggħu jgħidulek le?”

“Jekk ninsabx ċert? Qiegħda tiċċajta, għażiża kokka maġika tiegħi? Jekk taqtagħli din ix-xewqa, inkun l-aktar tifel kuntent fid-dinja! Impossibbli li jiddispjaċini!” Il-kokka fetħet gwenħajha beraħ.

“Mela tajjeb ħafna! Ismagħni:

Qabel ma titla’ x-xemx,

il-kelma “le” tkun għebet minn ħalq il-ġenituri tiegħek.

Staqsi għal dak li trid

għax wasal iż-żmien għall-kelma “iva”.
U jekk qatt jiddispaċik,
sammar tliet darbiet
u jfegġ quddiemek l-għasfur tal-għarfien.”

U Gherf ħabtet il-ġwienaħ bis-saħħa u għebet fis-sema ta' billejl. Dimitris baqa' jħares lejha mit-tieqa hekk kif taret lil hinn. Ried jitlaq jiġri għand il-ġenituri tiegħu biex jgħidilhom x'għara, iżda qagħad lura. “Se jgħidu li qed niġġennen”, ħaseb. Ħassu eżawrit, għajnejh magħluqa. Intelaq fuq soddtu u f'kemm ili ngħidlek marret għajnu bih.

L-għada filgħodu dehret għodwa kwalunkwe. Dimitris qam tard, kif kien jagħmel kull weekend, ħasel wiċċu, u niżel għall-kolazzjon. Ommu kienet qed tagħmel il-pancakes u missieru kien qed jixrob il-kafè u jaqra l-aħbarijiet fuq it-tablet tiegħu. Jidher li t-tnejn li huma ma kinux qed jaħdmu s-Sibt. “X'holma stramba kelli lbieraħ!” ħaseb Dimitris, “kokka li titkellem u taqta' x-xewqat maġiċi...” Ommu servietu l-pancakes bi tbissima mhux tas-soltu u poġġiet ħdejh. Dimitris ħa l-flixkun tal-gulepp mill-frigġ u tefa' ammont mhux ħażin fuq il-pancakes. “Oh,” qal hekk kif irrealizza, “jiddispaċini Ma, tfajt il-gulepp... Naf x'se tgħid... id-dentist, li rridu mmorru għandu għada, irrakkomandali li għal xi żmien naqta' l-ħelu għalkollox, minħabba snieni. Insejt, tgħajjatx miegħi jekk jogħġbok!”

Dimitris deher imdejjaq, bit-tama li jekk jitlob apologija jiffranka għajta oħra mingħand ommu. Il-verità hi li ommu kienet wissietu ħafna drabi biex joqgħod attent għall-ħelu. Iżda mhux tort tiegħu li l-gulepp kien daqshekk tajjeb! Għaliex jagħmel daqshekk ħsara l-ħelu? Ma setgħux kienu ħżiena għal saħħitna l-brokkoli u l-piżelli minflok? Kien ikun kuntent jevitahom! Ħaġa tal-għageb, ommu kienet għadha qed titbissem. “Ma kinitx fehmet x'għara?” ħaseb it-tifel. U qabel ma seta' jirrepeti l-apologija tiegħu, hija wiegbet: “Ma jimpurtax pupu, illum is-Sibt, tista' titfa' gulepp kemm trid!”. Din it-twegiba nstemgħet bħal melodija f'widnejn Dimitris. “Ma jistax ikun” huwa ħaseb “ommi qatt ma kienet se tweġibni b'dan il-mod... il-kokka... il-ħolma? Le ma jistax ikun... Iżda t-twegiba ta' ommi ma tistax tkunx spjegata mod ieħor... Irrid niżgura ruħi... u naf eżattament kif...”

“Pa, tista' tagħtini t-tablet biex nilgħab Roblox?”, staqsa Dimitris incert. “Jekk l-esperiment ma jirnexxi, se jkollu tistennieni ġlieda kbira”, ħaseb. “Minn dak il-lejl li ħadtlu t-tablet bil-moħbi biex nilgħab u qabadni, missieri ma ħallinix nieħdu iżjed. Ma hemm l-ebda mod kif huwa se”... “Mela le ibni, ejja ħudha,” wiegheb missieru bl-aktar mod naturali. Dimitris qaleb għajnejh u fuq wiċċu ffurmat tbissima ta' sodisfazzjon assolut, hekk kif estenda jdejh biex jieħu t-tablet mingħand missieru. Ħassu daqslikieku kien qam mill-mewt f'daqqa waħda, ħassu b'saħħtu! Il-kokka kienet issodisfatlu xewqtu! Il-miraklu kien seħħ! Ma kien hemm xejn bejnu u l-kuntentizza tiegħu. Diment li jistaqsi...

L-1^{el} Punt ta' Deċiżjoni:

X'għandu jitlob Dimitris?

- a) Biex ma jagħmilx il-homework
- b) Biex jixtri dak kollu li jrid.
- c) Biex ma jmurx għand id-dentist.

Jekk wegibt a, jekk jogħġbok mur f'paġna 7.

Jekk wegibt b, jekk jogħġbok mur f'paġna 13.

Jekk wegibt c, jekk jogħġbok mur f'paġna 16.

Il-homework ta' Dimitris

Xtaq jaqbad jaqbeż u jgħajjat bil-ferħ! M'hemmx aktar **"le"**, jew **"issa naraw"**. Issa seta' jistaqsi għal kwalunkwe haġa li xtaq jagħmel u l-ġenituri tiegħu ma kienu se jiċċduh f'xejn. Fi kliem ieħor, kellu l-aqwa ġenituri fid-dinja. Onestament, min ma kienx irid ikun minfloku? Min ma kienx jgħir għad-destin tiegħu?

Dimitris ma ħeliex ħin u beda jagħmel il-pjanijiet għall-ħajja l-ġdida tiegħu. "Aħseb", qal bejnu u bejn ruħu, "x'messni nitlobhom l-ewwel? Erm... x'inhil-aktar haġa tedjanti li rrid nagħmel kuljum? Li nisbarazza kamarti? Le, le dik haġa tassew faċli. Li nipprattika l-kitarra? Le, dik tagħtini gost. Li nagħmel il-homework?... dak hu! Il-homework tal-iskola! Waranofsinar dejjem l-istess haġa... ommi tgħidli: Dimitris, kul malajr u mur agħmel il-homework. Għalhekk, minn issa 'l quddiem, daqshekk homework!"

Dimitris fetaħ il-pitazzi u l-kotba tiegħu, ittempra l-lapsijiet, poġġa f'postu, ħares lejn l-eżercizzji li kellu għat-Tnejn u għolla leħnu: "Ma, tista' tiġi tgħinni fil-homework? Ftit inqas minn minuta wara, ommu dahlet f'kamartu. "Dażgur ibni, kif nista' ngħinek?" "Ma llum nippreferi noqgħod nilgħab bil-kompjuter... taħdem waħda l-eżercizzji minfloki jekk jogħġbok?". "Trid toqgħod tilgħab bil-kompjuter?" staqsiet ommu b'sorpriza. "Oops, forsi esagerajt? Is-seħer kien għadda?" ħaseb Dimitris imbezza'. "Għandek raġun, illum jum tassew sabiħ! Mur ilgħab u jien inlestilek l-eżercizzji." Ommu resqet lejha, mellsitlu xagħru, bisitu fuq haċċejh u ziedet tgħidli: "Kif nista' ngħidlek le lilek?"

Bomba! Feraħ Dimitris. Kien qatta' l-weekend kollu quddiem l-iskrin. Għajnejh kienu qed jibdedw jegħjew, ġismu kien imfarrak iżda ma tax kas! Reġa' lagħab għal darba tnejn u temm il-livelli kollha! "Qiegħed fil-ġenna tat-tfal", ħaseb hu u jniżżel borża ċips minflok l-ikla ta' nofsinhar tal-Ħadd (min jiekol soppa tal-fażola għall-ikla ta' nofsinhar?).

Wara weekend perfett kien imiss it-Tnejn filgħodu. Dimitris ma setax iqum, peress li dam jara t-televisin sa tard billejl. Ra film mhux xieraq għall-età tiegħu, thriller, anke jekk il-ġenituri tiegħu kienu jgħidulu li kien għadu żgħir wisq biex jara films bħal dawn. Il-verità hija li kien imbezza' ħafna u wara ma setax jorqod, iżda dan kollu ma kienx importanti. Dak li kien importanti kien li seta' jagħmel xi haġa oħra li ma kellux permess jagħmel.

Dimitris wasal tard u għajjen l-iskola, peress li ma rnexxilux iħejji ruħu fil-ħin. Il-lezzjoni kienet diġà bdiet, l-għalliema tagħhom Mrs. Julia kienet qed tagħtihom dettat. Dimitris daħal fil-kamra inkiss inkiss, poġġa mal-iskrivaniġa, fetaħ il-pitazz u beda jikteb.

Kien qed jipprova jaħseb fl-ortografija korretta ta' kull kelma iżda xejn ma beda jiġi f'moħħu. Għajnejh kienu qed jingħalqu, ħassu bi ngħas. Ma kien studja xejn. Kieku studjajt waħdi, kont inkun nafha l-ortografija. L-għalliema żgur li se tgħajjat miegħi, x'mistħija, ħaseb. U hekk ġara. L-għalliema ċanfritu għal ħin twil, sakemm salvatu l-qanpiena. F'widnejh din instemgħet bħal melodija ħelwa, it-tfal kollha qamu minn posthom biex jieħdu brejk. "Tgħagġel xejn Dimitris", qaltlu Mrs. Julia. Riġlejh iffrizaw. "Inti se tibqa' ġewwa sakemm tikteb id-dettat tajjeb". Dak il-jum ma kienx ħa lanqas brejk wieħed. Minkejja li l-għalliema spjegat kemm-il darba r-regoli ortografiċi, l-għeja u n-nervi li kellu ma ħallewh jifhem xejn.

“Dimitris! Stenna,” għajjat il-ħabib tiegħu Nikolas, li sabu hekk kif kien ħiereg mill-klasi. Feġġet tbissima fuq wiċċ Dimitris: “Lgħabt il-weekend kollu u rnexxieli ntemm il-livelli kollha tal-logħba”. “Kemm għandek xortik tajba!” wieġeb il-ħabib tiegħu “Iva! U mhux talli hekk, talli mort tajjeb ħafna fil-logħba, kwazi spicċajt l-ewwel”. “U qgħadt tilgħab weekend sħiħ?” Hekk hu fil-fatt, it-tablet ta’ missieri kienet tiegħi tul il-weekend kollu!” “Kemm inti xxurtjat! Nixtieq li l-ġenituri tiegħi jhalluni nilgħab il-weekend kollu. Ġej missieri, narak għada xbin!”

L-għada l-iskola kienet għal darb’oħra tortura. Dimitris ma ftakarx li kellu lezzjoni tal-istorja, ħawwad ir-regoli ortografici kollha, għamel żbalji fl-eżercizzji tal-matematika. L-għalliema zammietu waqt il-brejk biex jirrevedi iżda kien kollu għalxejn. Ġie fi tmiemu jum ieħor b’Dimitris jirritorna xettiku lejn daru. “Hello Dimitris” għajjat il-ħabib tiegħu Nikolas mill-bogħod “Messek rajtna nilagħbu l-futbol illum, għandna tim tajjeb u se nkunu fost l-aqwa fil-logħbiet lokali”. Dimitris deher xettiku. “Imma meta lgħabtu futbol?”, staqsieh. “Matul il-brejk bejn il-lezzjonijiet, Mrs. Hara (il-kowċ tal-iskola) teħodna u tippreparana”. Tajjeb ħafna, mhux talli kien bilqiegħda fil-klasi talli kien qed jitlef ukoll it-taħriġ tal-futbol. Meta wasal id-dar Dimitris kien frustrat. “Tixtieq xi ħaġa sbejjah?” staqsietu ommu “Ma tidhirx daqshekk tajjeb”. Naturalment, kien hemm xi ħaġa li ried. L-unika ħaġa li setgħet tikkalmah bħalissa hija li jilgħab Roblox, il-logħba favorita tiegħu fuq it-tablet. Naturalment, ommu ma oġġezzjonatx għal dan, b’xorti tajba, ix-xewqa li tatu l-kokka għadha taħdem.

Jum ieħor l-iskola u t-tfal waslu b’ħafna krafts magħmulin mill-karti f’idejhom. “X’qed jagħmlu?” ħaseb Dimitris “Għaliex kulħadd għab xi ħaġa tal-krafts miegħu?”. “Hi Nikolas”, Dimitris indirizza lill-ħabib tiegħu li kien ukoll qed iżomm vulkan enormi f’idu “X’inti ggorr?”. “Insejt? Illum irridu nipprezentaw il-proġetti tal-environmental”. “Ill kif insejt” qal bejnu u bejn ruħu Dimitris. B’dak il-logħob kollu fuq it-tablet, il-proġett kien ħareg għalkollox minn moħħu. It-tfal kollha pprezentaw il-vulkani, il-lagi u l-muntanji li kienu bnew. Huwa ftakar kif is-sena l-oħra kien bena proġett simili ma’ missieru, trakk enormi ma’ missieru. Għamluh bil-wajers u l-injam, poġġewlu r-roti, żebgħuh u fl-aħħar poġġewlu mutur biex jiċċaqlaq. Kemm kienet sabiħa dik il-ġurnata. Din is-sena mhux biss ma għamilx il-proġett tiegħu (sħaba) ma’ missieru, iżda kien ukoll l-uniku wieħed fil-klasi li ma pprezenta xejn.

Meta daħal id-dar, ommu kienet qed tistennieh. Dehret inkwetata. “Haw Ma,” qalilha. “Ĉemplitli l-għalliema mill-iskola” wiġbitu, biex tidhol direttament fis-suġġett. “Qaltli li ma kontx qed tistudja dawn l-aħħar jiem u li qed tinsa l-homework ta’ spiss”. “Is-seħer spicċa” ħaseb Dimitris “Għal liema raġuni kellha tinvolvi ruħha l-għalliema, kont sejjer tajjeb tant daż-żmien kollu”. Il-verità hija li għandu jistudja aktar jekk ma jridx ikollu problemi. Hoss interrompielu ħsibijietu. Kienet notifika mil-logħba Roblox fuq it-tablet; kienet għadha kemm installata l-logħba l-ġdida li kien ilu jstenna xhur sħaħ! L-iskola tista’ tistenna. “Iva ma, kollox se nagħmel imma nista’ nilgħab il-logħba l-ġdida l-ewwel?”. “Mela ibni, ilgħab kemm trid”. “Perfett! Is-seħer hemm għadu” dar fuq ommu “Ma, għandi ftit homework għal għada tista’ tagħmilhuli waqt li nilgħab?” Dażgur ibni”, irrispondiet ommu.

“Bongu tfal” qalet l-għalliema “qabel ma nara l-eżercizzji tagħkom se nagħmlu test żgħir tassew faċli”. Kulħadd ħareg biċċa karta u beda jikteb. Dimitris kien qed iħares lejn l-eżercizzji mingħajr ma lanqas biss mess il-lapes. “Dimitris, jaqaw ergajt m’intix ippreparat? Jekk jogħġbok aġhtini l-homework, irrid nara l-eżercizzji li għamilt”. Kuntent, Dimitris fetaħ il-pitazzi tiegħu bl-eżercizzji miktubin, li kienet ħadmitlu ommu. Fuq wiċċu, feġġet tbissima kbira, l-għalliema ma kinitx se tgħajjat miegħu issa li kienet se tara l-eżercizzji.

Mhux talli l-għalliema għajtet miegħu, minħabba li ma kienx ippreparat, iżda malli rat li l-eżercizzji tal-grammatika u tal-matematika kienu tlestew minn adult u mhux minnu, tatu wkoll il-kastig li ma jilgħabx fil-logħba futbol li kellhom l-iskola. “Mhux sew!” ħaseb, “kont ili nistennieha din il-logħba! Jien u missieri prattikajna ħafna fil-ġnien. Kieku niskurja u kulhadd joqgħod iċapċapli! Issa tlift iċ-ċans.”

It-2ⁿⁱ Punt ta' Deciżjoni:

X'għandu jiddeciedi Dimitris issa?

- a) Iwebbes aktar rasu u jiddeciedi jitlaq mill-iskola.
- b) Jiddispaċih mill-atteġġament tiegħu u jipprova jirranġa.

Jekk wegibt a, jekk jogħġbok mur f'pagna 10.

Jekk wegibt b, jekk jogħġbok mur f'pagna 12.

a. Iwebbes aktar rasu u jiddeċiedi jitlaq mill-iskola

Dizappuntat, Dimitris mar lura d-dar. L-iskola hija l-aġġar haġa! Nobgħodha! Nixtieq li qatt ma mmur lura! U mbagħad haġeg b'idea brillanti... Għaliex għandi nerga' mmur? Wara kolloxx nista' nitlob lill-ġenituri nibqa' d-dar. Fl-aħħar mill-aħħar min għandu bżonnha l-iskola? Dak li nkun irrid, immur online u nitgħallmu. Għal mument deher li kien qed jiddispaċih... Bla dubju, l-iskola hemm sħabi kollha... U nilagħbu haġna logħob fil-brejk... U fil-klassi ngħaddu siegħa żmien... iżda jagħmel deċiżjoni ta' malajr... Okay ma jimpurtax, omni tirrangali kull meta nkun irrid niġi d-dar.

Daħal fis-salott iddeterminat, sab lill-ġenituri tiegħu u haġbrilhom dan li ġej: "Ma, Pa, haġd deċiżjoni importanti haġna. Għandi bżonn nistrieħ u ma nistax nistenna l-vaganzi tas-sajf. Nista' nitlef l-iskola għal ftit xhur? "Fl-eċċitament tiegħu, it-tifel ma tax widen għat-tweġiba tal-ġenituri tiegħu, li x'aktarx kienet taħlita tal-frazzjiet "Dażgur", "kulma tixtieq int" u "jaqaw qed infissduk?" u hekk beda perjodu twil ta' vaganzi bla tmiem għal Dimitris.

L-ewwel ġimgħat għaddew f'haġka t'għajn. Kien jorqod u jitnikker fis-sodda sa nofsinhar, imbagħad jew jara t-televisin jew jilgħab sa tard billejl. Kien jieqaf biss għall-ikel, l-ikel li kien jitlob lill-ommu tagħmillu; kull tip ta' għagin u haġna, haġna heġu. M'hemmx bżonn ta' legumi jew haġix! L-iskola kienu qed jibdwew jinkwetaw. L-għalliema u l-prinċipal ta' spiss ċemplu d-dar biex jaraw kif kien l-istudent zaġħżuġ tagħhom u Dimitris kien jgħid lil ommu jew lil missieru biex jigdbu dwar għalfejn kien qiegħed ifalli. Sar tajjeb haġna fl-iskużi, mard tat-tfal, incidenti, żjarat mill-qraba tal-Awstralja, anke infestazzjoni ta' termi d-dar... ivvinta minn kolloxx!

"Ġurnata sabiħa illum" haġeb Dimitris hekk kif haġes lejn ix-xemx barra mit-tieqa. Haġbijietu ġew interrotti minn xi ilha familjari li sema' barra fit-triq. Dimitris resaq qrib biex jisma' aħjar. "Il-haġa tal-lum kienet tal-ġenn", kien sieħbu Nikolas, "Qatt ma niftakar li haġd daqshekk pjaċir" wiegħbet il-vuċi l-oħra li kienet ta' Sotiris. "X'aktarx kienet il-haġa ta' ġurnata li l-iskola organizzat f'Nafplio" haġeb Dimitris waqt li telgħetlu għoqla fl-istonku bid-dwejjaq. Kien ilu jistenna dik il-haġa żmien twil, kien qed jaħseb jekk kinux se jmorru fil-kastell ta' Palamidi jew jekk kinux se jieħdu dgħajsa biex imorru fil-gżira zghira ta' Bourzi, xtaq haġna li jitkellem ma' sħabu u jistaqsihom. Ġera lejn it-tieqa biex jitkellem magħhom iżda kienu 'l bogħod haġna. Segwiehom mill-bogħod huma u jidħku u jilagħbu l-ballun flimkien. "Ballun! Il-logħob tal-iskola daqt magħna, se nitlef il-kampjonat!"

Kien jaf tajjeb x'kellu jagħmel jekk ried jilgħab fil-lig "Imma inti ċert?" Iva Ma! Irridek tgħid lill-prinċipal li rrid nilgħab fil-logħbiet tal-futbol" "Ok mela, ha nċempillu" Wara li t-telefown daqq tliet darbiet, il-prinċipal wiegħeb u Dimitris kien se jtir bil-ferħ huwa u jaħseb f'kemm kien se jiskurja, fit-tazza li kien se jgħolli, f'ismu jidwi fuq fomm kulhaġd, imma f'dak il-mument lehen il-prinċipal instema' mit-telefown. "X'qed tgħid, sinjura Hionis? Sa tlett ijiem ilu għidli li Dimitris waqa' minn fuq ir-rotta u kiser siequ, dan biex ma nsemmux l-iskużi l-oħra, u illum ġejja tistaqsini jekk ibnek jistax jiġi jilgħab? M'intix titkellem bis-serjetà; qed tgħaddini biż-żmien." Ommu ssummat, ma kellha xejn xi tgħid. "Kemm kont iblah", haġeb Dimitris, "Tlift il-haġa, bqajt id-dar għal tant żmien, tlift il-logħba tal-futbol u l-aġġar haġa hi li imbarazzajt lil omni quddiem il-prinċipal. Messni nistħi." Dimitris ġera lejn kamartu waqt li ommu kompliet titkellem mal-prinċipal. Xorta waħda ma kienx jinteressah jisma' aktar. Iżda l-affarijiet kienu saħansitra se jmorru għall-aġġar.

Il-bieb ta' kamartu nfetaħ u ommu daħlet bid-dmugħ f'għajnejha. "Għandi aħbar ħazina għalik qalbi" "Iva smajt, m'iniex se mmur għal-logħob" "Hemm ħaġ'ohra wkoll..." "X'fadal?" "Il-prinċipal qalli li din is-sena fallejt wisq u waqajt tassew lura fil-lezzjonijiet kollha u għalhekk mhux se tkun tista' titla' fit-tielet grad... Ikkollok tirrepeti l-klassi mill-bidu". Dimitris ħassu li kien qed jaqa' s-saqaf fuqu. "Dan kollu tort tiegħi," kompliet ommu, iżda issa kienet qed titkellem magħha nnifisha "kif ħallejt dan kollu jseħħ, ninsab imħawda ħafna" u ġelben aktar dmugħ ma' ħaddejha. Qam u ħareġ mill-kamra. "X'għamilt b'idejja? Għarraqt kollox, ommi qed tħossha ħatja u konfuza u jien se jkolli nirrepeti t-tieni grad!"

TMIEM

Jekk tixtieq tagħzel tmiem differenti, jekk jogħġbok mur f'paġna 12.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob biex jixtri dak kollu li jixtieq, jekk jogħġbok mur f'paġna 13.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jmurx għand id-dentist, jekk jogħġbok mur f'paġna 16.

Jekk qrajt it-tliet stejjer kollha, jekk jogħġbok mur fl-aħħar, f'paġna 19.

b. Jiddispjaċih mill-atteggjament tiegħu u jipprova jirrangà

Fi triqtu lejn id-dar Dimitris kien qed jaħseb dwar il-logħob, ma setax inizzilha li ma kienx se jilgħab. Forsi logħba fuq it-tablet kienet se tgħinu jinsa iżda lanqas din ma għenet. Meta kien qed ifittex logħba biex jilgħab, ra l-futbol online, u dan fakkru dwar il-logħba reali li kien se jitlef. Ma setax jippermetti dan, kellu bżonn jagħmel xi haġa. Ħarstu waqgħet fuq il-basket tal-iskola “Dimitris, illum ukoll tridni naħdimlek l-eżerċizzji?” staqsietu ommu “Le Ma, se nagħmilhom jien” Irrisponda Dimitris mingħajr ma qala’ għajnejh minn fuq il-basket.

Kuljum Dimitris kien qed isir dejjem aħjar fil-lezzjonijiet tiegħu. L-għalliema tiegħu ferhitlu għall-bidla u l-isforzi kbar li kien qed jagħmel. Anke d-dar, il-ġenituri tiegħu ħallewh jilgħab ftit bit-tablet fil-weekend biss. Għaddew il-jiem u Dimitris irċieva ‘A’ wara l-oħra. Kien qed jaħseb biex jitlob lill-għalliema tħallih jilgħab fil-logħob tal-iskola. “Tinsewx dwar il-ħarġa lejn Nafplio” qaltilhom l-għalliema daqslikieku kienet qed taqralu ħsibijietu “Dik hi” ħaseb hu “Issa nistaqsiha meta jkollna l-ħarġa!” Kien nesa għalkollox dwar il-ħarġa.

Il-ħarġa lejn Nafplio kienet tassew sabiħa. Telgħu fil-kastell ta’ Palamidi u mbagħad kollha flimkien qabdu dgħajsa u marru fil-gżira żgħira ta’ Bourtzi, imxew fil-passaġġi ta’ Nafplio u kielu ħafna ġelati. Dimitris resaq imħasseb lejn l-għalliema biex jitkellem magħha. “Mrs. Julia...” “Dimitris, kont qed infittxek” interrompiet u “ridt ngħidtlek li kont qed tagħmel sforz kbir dan l-aħħar – prosit ta’ dan. Jistħoqqlok tmur għal-logħba futbol” Dimitris ried itir bil-ferħ, ma setax jemmen lil widnejh u li l-għalliema kienet qalet dak li qalet.

Sorpriza pjaċevoli oħra kienet qed tistennieh id-dar. “L-għalliema ċemplitilna llum,” qallu missieru, “u tatna aħbar tajba ħafna. Ninsabu kuntenti ħafna li qed tagħmel ħiltek kollha” kompliet ommu filwaqt li fl-istess ħin offrietlu basket minn ħanut tal-isport “xtaqna nagħtuk rigal żgħir” Dimitris fetaħ il-basket u ġo fih sab żewġ pari żraben tal-futbol ileqqu. “Kemmhuma sbieħ! Grazzi ħafna,” qalilhom bi tbissima enormi fuq wiċċu. “Nittama li tiskorja ħafna bihom,” qallu missieru.

U tabilhaqq skorja ħafna fil-logħob tal-iskola. It-tim tal-iskola rnexxielu jasal sal-finali li matulha Dimitris skorja l-gowl rebbieħi, u b’hekk rebħu t-tazza. Kien wieħed mill-isbaħ mumentu ta’ ħajtu, ħassu tassew kuntent.

IT-TMIEM

Jekk tixtieq tagħzel tmiem differenti, jekk jogħġbok mur f’paġna 10.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li jixtri dak kollu li jixtieq, jekk jogħġbok mur f’paġna 13.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jmurx għand id-dentist, jekk jogħġbok mur f’paġna 16.

Jekk qrajt it-tliet stejjer kollha, jekk jogħġbok mur fl-aħħar f’paġna 19.

B) Jixtri dak kollu li jixtieq

Filwaqt li kien qed jilgħab bit-tablet, Dimitris ħaseb li għandu jerga' jipprova x-xewqa li tatu l-kokka. "Pa tista' tixtrili tablet ġdida?" "Iva, għaliex le," wiegħbu missieru "Lanqas jitwemmnu!" ħaseb "Verament qed jiġri dan, se nitlob għal xi ħaġa oħra" "Imma t-tablet trid tkun mudell aktar ġdid minn tiegħek, dik tal-pinna stylus" "F'idi!" "Nixtieq li kieku tkun għandi sat-Tnejn wara l-iskola" kompli Dimitris "Mela, mela" wiegħeb missieru b'mod naturali.

Nhar it-Tnejn l-iskola ma seta' jaħseb fuq xejn ħlief fuq it-tablet. "Forsi missieri kien qed jgħaddi ż-żmien bija u ma xtrahilix it-tablet". Malli wasal id-dar, daħal jiġri 'l ġewwa, lanqas kellu ċans ineħħi ż-żarbun. Mar fil-kamra tiegħu, fetaħ il-bieb u ħares lejn l-iskrivanija. Ma setax jemmen lil għajnejh! It-tablet li ried kienet qed tistennieh f'kaxxa tar-rigali. Dimitris fetaħha b'heffa liema bħalha u beda jfittex il-menu, il-karatteristiċi l-godda, jieħu r-ritratti, jisma' l-kanzunetti u ovvjament jilgħab il-logħob.

L-iskola, l-għada, Dimitris qal lil sħabu dwar it-tablet il-ġdida tiegħu u kemm kienet għal qalbu. Kulhadd baqa' mistagħġeb bit-tablet u qallu kemm kien ixxurtjat. "Għalaqt żmienek?" staqsieh sieħbu Sotiris "Le" wiegħbu Dimitris "Qed nistaqsi għax il-ġenituri tiegħi tawni kamera bħala rigal għal għeluq snini nhar is-Sibt" kulhadd dar lejn Sotiris "Araw kemm ġie ċar il-qamar" Sotiris ħareġ mill-basket ritratt sabiħ mal-qamar u kulhadd iġġennnen, daqslikieku t-tablet ta' Dimitris qatt m'ezistiet. "Mela issa ngħib kamera aħjar minn ta' Sotiris" huwa ħaseb.

L-ewwel it-tablet, imbagħad il-kamera, imbagħad xi logħob tal-kompjuter u hekk kif gerrbu l-jiem hekk ukoll twalet il-lista tax-xiri. Dak kollu li staqsa lill-ġenituri tiegħu xtrawhulu faċilment. Hekk kif kien qed igawdi r-rigali, fetaħ l-apertur, kien qatta' lejl mingħajr ma kiel l-ikla ta' filgħaxija. "Ma, x'hin se nieklu" "Fi ftit hin ieħor għax il-papà għadu ma ġiex lura mix-xogħol" "Reġa'?" staqsa Dimitris mifxul "Għaliex qed idum daqshekk dan l-aħħar?" "Xtrajna ħafna dan l-aħħar u għalhekk irridu naħdmu iżjed biex inlaħħqu mal-ispejjeż," wiegħbet hi u tikteb xi numri fuq biċċa karta. M'għandekx għalfejn tkun xi matematiku biex tkun taf tikkalkula l-ispejjeż tad-dar. Dimitris resaq lejha u għaraf xi oġġetti mil-lista, kien hemm imnizzel dak li kien talab hu mingħand il-ġenituri tiegħu.

"Forsi jkun aħjar jekk nieħdu xi wħud minn dawn l-affarijiet lura," qaltu ommu "Imma possibbli li l-ekonomija tagħna għiet affettwata daqshekk minħabba fija?" staqsa Dimitris. F'dak il-mument infetaħ il-bieb u daħal missieru. "Pa! Fl-aħħar wasalt," qallu Dimitris ferħan, izda missieru kien tant għajjen u stressjat li bilkemm felaħ jimxi "Inti għajjen ħafna!" "Dawn l-aħħar jiem kienu diffiċli ħafna," qallu "Hekk hu" ziedet ommu "u jien ħdimt il-ġurnata kollha, lanqas laħħaqt nixtri l-ispagetti. Tista' jekk jogħġbok tmur tixtri ftit mis-supermarket?"

Hekk kif kienu fi triqithom lejn is-supermarket flimkien ma' missieru, għaddew minn fejn il-ħanut tar-roti. Fuq quddiem nett kien hemm ir-rota ħamranija li kellu f'moħħu. Dimitris waqaf iħares lejha mistagħġeb. Fuq talba waħda biss din setgħet issir tiegħu u jkollu l-aħjar rota. Qagħad lura għax ħaseb dwar l-ispejjeż tad-dar, izda min-naħa l-oħra, ħaseb kemm din ir-rota setgħet taffettwah. Dar iħares lejn missieru għajjen.

It-3^{et} Punt ta' Deciżjoni:

Issa x'għandu jiddeciedi Dimitris?

a) Jistaqsi lil missieru jixtrilu rota.

b) Jirrangà s-sitwazzjoni billi jirritorna dak li xtrawlu.

Jekk wegibt a, jekk jogħġbok mur f'paġna 14.

Jekk wegibt b, jekk jogħġbok mur f'paġna 15.

a. Jistaqsi lil missieru jixtrilu rota

“Immorru, ibni?” staqsieh missieru “Irridu nsajru” “Pa?” staqsieh Dimitris “Tixtriheli din ir-rota?” “Iva, nixtrihielek,” wiegħbu. Kull rimors li kellu għeb fix-xejn meta tela' fuq ir-rota. Is-sentiment kien tal-ġenn, il-gearijiet jinbidlu faċilment, ir-rota tal-istering kienet bħallikieku magħmula għal idejha. Kien tassew kuntent bir-rota tiegħu!

Il-jiem għaddew u bilkemm kien qed jara lill-ġenituri tiegħu. Missieru kien qed jaħdem tard matul il-ġimgħa filwaqt li ommu wkoll hadmet matul xi weekends. “Se mmorru l-park dan il-weekend?” staqsa Dimitris, bit-tama li fl-aħħar jirkeb ir-rota l-ġdida tiegħu li ma kienx uza minn dakinhar li waslet għandu. “Aħna xogħol sfortunatament” wiegħbet ommu “Għandna biżżejjed problemi finanzjarji dan l-aħħar” Imdejjjaq, Dimitris mar fil-kamra tiegħu biex jilgħab bil-lego l-ġdid li kien ġie miżjud mal-lista tax-xiri.

L-għada Dimitris qam jisma' l-vuċijiet ġejjin mis-salott, kienu l-ġenituri tiegħu. “Dan mhux possibbli” ommu kienet qiegħda titkellem ma' missieru “Dik l-unika soluzzjoni bħalissa” “X'inhu għaddej?” interrompiehom Dimitris “X'garalek?” “Bl-ispejjeż li għandna rridu mmorru noqogħdu xi mkien ieħor ibni” wiegħbet ommu “Għandna wisq spejjeż u ma nistgħux nibqgħu hawn” “Irridu niċċaqalqu minn hawn?” staqsa sorpriz Dimitris mingħajr ma ngħata twegiba. Id-dehra għajjena f'għajnejn il-ġenituri tiegħu ġegħlitu jifhem li l-affarijiet kienu diffiċli ħafna.

Dimitris ma setax jemmen x'kien qed jiġri, f'daqqa waħda se jkollu jitlaq minn daru, l-inħawi ta' fejn kien joqgħod, u jitlef lil sħabu u l-iskola tiegħu. Il-ġenituri tiegħu qed jaħdmu u jinsabu għajjenin u dan kollu minħabba xi affarijiet li kien talab għalihom u li l-biċċa l-kbira tagħhom issa kienu għalkollox inutili.

IT-TMIEM

Jekk tixtieq tagħzel tmiem differenti, jekk jogħġbok mur f'paġna 15.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jagħmilx il-homework tiegħu, jekk jogħġbok mur f'paġna 7.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jmurx għand id-dentist, jekk jogħġbok mur f'paġna 16.

Jekk qrajt it-tliet stejjer kollha, jekk jogħġbok mur fl-aħħar paġna, paġna 19.

b. Jirraġna s-sitwazzjoni billi jirritorna dak li xtrawlu.

“Immorru, ibni?” staqsa missieru “Irridu nsajru Pa?” staqsa Dimitris “se nirritornaw dak kollu li xtrajtli?” “Iva” qallu missieru u Dimitris innota li għajnejh straħu. Mill-għada stess, il-bičča l-kbira tal-affarijiet li kien ħa Dimitris kienu ġew irritornati lill-ħwienet. It-tablet, il-kamera, il-logħob tal-kompjuter, is-sistema tal-ħoss, il-figuri ta' Iron Man, il-mera li kienet turi l-ħin. “Imma kemm kont xtrajt affarijiet li ma kellix bżonn,” ħaseb Dimitris

Fl-aħħar nett, il-ġenituri tiegħu ma kinux qed jaħdmu sigħat twal. Mhux talli huma kienu rrilassati iżda Dimitris ukoll qatta' aktar ħin magħhom. Fi żmien ftit jiem, kollox ġie rritornat lura. L-affarijiet kienu kwazi ma ntużawx u l-ħwienet aċċettawhom kollha lura, u rritornawlihom il-flus. Fid-dar sar kollox bħal qabel u dan għamel lil Dimitris kuntent ħafna, aktar kuntent milli kieku kellu kull oġġett fid-dinja.

Il-jiem għaddew u f'ħakka t'għajn kien wasal għeluq sninu. Kien il-Ġimgħa u l-isbaħ ħaġa kienet li damlu tliet ijiem għax it-Tnejn kien Ras ir-Randan. Lura d-dar, huwa ħaseb x'rigali kienu se jagħtuh il-ġenituri tiegħu għal għeluq sninu. Kien jaf li l-finanzi tagħhom ma kinux tajbin dan l-aħħar u għalhekk ma kienx se jiddejjaq li kieku tawh biss kejk. Malli wasal barra d-dar, ra lill-ġenituri tiegħu bilqiegħda quddiem il-bieb ħdejn kaxxa kbira. “Awguri Dimitris” qalu l-ġenituri tiegħu fl-istess ħin. Dimitris ġera biex jara x'kien hemm fil-kaxxa. Kienet rota bħal dik li kien ra fit-tieqa biss “din l-aħħar mudell” missieru kompli ħsibijietu “b'21 velocità u brejk differenti” “Dan l-aħħar ħadna nifs twil finanzjarjament bis-saħħa tiegħek, għalhekk xtrajnielek xi ħaġa ta' valur,” qaltlu ommu.

“Toħroġhiex mill-kaxxa għalissa” qallu missieru “se npoġġuha fil-karozza direttament” “Mur lesti għal tlett ijiem fil-muntanja” qaltlu ommu “se tipprova r-rota l-ġdida tiegħek hemm” Dimitris kien se jtir bil-ferħ. Din is-sorpriza doppja għamlitu tassew kuntent. Wara kollox, is-sentiment li jhoss meta jingħata rigal b'mod spontanju kien ferm aħjar milli dak ta' meta juża x-xewqa tal-kokka.

IT-TMIEM

Jekk tixtieq tagħzel tmiem differenti, jekk jogħġbok mur f'paġna 14.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jagħmilx il-homework, jekk jogħġbok mur f'paġna 7.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jmurx għand id-dentist, jekk jogħġbok mur f'paġna 16.

Jekk qrajt it-tliet stejjer kollha, jekk jogħġbok mur fl-aħħar paġna, paġna 19.

C) Ma jmurx għand id-dentist

Huwa kien qed iżomm it-tablet f'idejh, kienet qisha surreali. Kiel pancake oħra b'ħafna ġulepp u immedjatament ħsibijietu marru fuq id-dentist. Wara li kiel l-aħħar biċċa, Dimitris ma ħasibhiex drabtejn. "Ma nistgħu nikkancellaw l-appuntament mad-dentist?" "Dażgur ibni" wiegħbet hi "trid tipposponih għal jum ieħor? Hemm bżonn li d-dentist jaralek snienek" "Erm, ma rridx immur għand id-dentist Ma, qatt" wegħibha "Ok mhux problema, se nċempel biex nikkancella l-appuntament mat-tabib" wiġbitu ommu u qabdet it-telefown biex iċċempel lit-tabib. Dimitris ma riedx jemmen li mhux talli seta' jiekol ħelu kemm irid iżda lanqas għand id-dentist ma kellu għalfejn imur. Fetaħ it-tablet u kollu ferħan u sodisfatt, beda jilgħab.

Sebaħ it-Tnejn u Dimitris kien qed iħejji għall-iskola. "Tgħid is-seher għadu validu?" ħaseb "Ejja naraw" fetaħ il-bieb tal-kamra tiegħu u għajjat "Ma, se tagħmilli pancakes b'ħafna ġulepp illum?" "Dażgur ibni" wegħbitu. Dimitris qabeż bil-ferħ talli qatt ma rċieva le għal dak kollu li kien qed jitlob. Kiel il-pancakes ferħan u telaq lejn l-iskola.

Għaddew il-ġimgħat u l-kolazzjon ta' Dimitris issa kien jikkonsisti f'pancakes b'ħafna ġulepp, il-croissant ħadet post it-tuffieħ fil-kolazzjon tal-iskola, wara l-ikla ta' nofsinhar dejjem kien qed jieħu biċċa kejk u filgħaxija minflok il-jogurt, ħa paste tal-frawli delizzjuż. "Għaliex l-għalliem tal-PE qal li għandna nieklu san għal ġisimna? Għaliex id-dentist qal li għandna nevitaw ħafna ħelu biex ma nħassrux snienna? Ara kemm ili niekol dak kollu li rrid u ma għali xejn" qal bejnu u bejn ruħu bejn ħelwa u oħra.

Illum kien Sibt speċjali. L-akbar ħabib ta' Dimitris, Nikolas, kellu festin għal għeluq sninu. It-tfal tal-klassi tiegħu kollha kienu ngabru fid-dar ta' Nikolas biex jiċċelebraw. Lagħbu diversi logħob, semgħu l-mużika, taw ir-rigali lil Nikolas u fl-aħħar neħu x-xemgħat tal-kejk, u qagħdu jkantaw flimkien "Awguri Nikolas". Il-kejk kien tassew delizzjuż, kien fih biskuttini, ġulepp, krema, kulma tista' timmagina. Dimitris ħa mgħarfa kbira u poġġieha f'ħalqu. B'sorpriza kbira għalih, minflok taħlita ta' toġhmiet ħelwin, ħass uġiġħ qawwi f'waħda mis-snien ta' wara.

Għall-bqija tal-ħin ma seta' jaħseb fuq xejn ħlief fuq l-uġiġħ fis-sinna. "X'jiġri jekk snieni tħassru minħabba li kilt ħafna ħelu? Le, ma jstax ikun li s-snien jithassru daqshekk faċilment. Min-naħa l-oħra, kilt il-ħelu kuljum, forsi għandi mmur għand id-dentist. "Tgħid jaqlagħli l-ħanek kollu?" kellu ħafna ħsibijiet iduru f'moħħu filwaqt li l-uġiġħ kien għadu preżenti f'kull gidma ħelu. "Ejja Dimitris, se mmorru" kienet ommu li kienet ġiet għalih il-party "Xi għalek ibni?" staqsietu malli rat li kellu xi ħaġa qiegħda ddejqu "Kollox sew?"

Ir-4^{ba} Punt ta' Deċiżjoni:

X'għandu jiddeċiedi Dimitris issa?

a) Ma jgħid xejn lil ommu u jkompli jiekol il-ħelu.

b) Jistaqsi lil ommu biex tieħdu għand id-dentist.

Jekk wegħibt a, jekk jogħġbok mur f'paġna 17.

Jekk wegħibt b, jekk jogħġbok mur f'paġna 18.

a. Ma jgħid xejn lil ommu u jkompli jiekol il-ħelu.

“Jien okay ma” wieġeb Dimitris mingħajr ma qallha bl-uġiġh fi snien u t-tnejn li huma rħewlha lejn id-dar. Hekk kif kienu mexjin, is-sinna ma dejqitu xejn. “Forsi tort tad-deżerta” ħaseb “ħa nipprova deżerta oħra aktar ratba mingħajr biskuttini” “Ma, nistgħu ngibu ftit ħelu mill-pasticċerija?” Naturalment, ommu ma qaltlux le. Daħlu fil-ħanut u għażlu paste taċ-ċikkulata. Dimitris ħasibha ftit u mbagħad ħa gidma u ma ġara xejn. L-ebda wġiġh. “Dak kollox,” ħaseb, “ mela t-tort tal-ħelwa kien,” b’moħħu mistrieħ huwa kiel il-paste kollu.

Kien hemm jiem fejn l-uġiġh fis-snien ta’ Dimitris kien jirritorna iżda kien isib is-soluzzjoni fil-ġelati, fil-granita u fil-ħelu b’mod ġenerali li ma kellhomx bżonn ħafna gdim. Anke l-ikel li kien qed jitlob lil ommu kien limitat għar-ross u l-ispagetti. “Kemmm nimmissjah il-laħam” ħaseb “imma jekk nigdem xi ħaġa iebsa nista’ nerga’ nwegġa’ snieni” Il-jiem għaddew u Dimitris ipprova jaħbi l-problema li kellu bi snien. Lejl minnhom, wara li kiel pudina tal-ħalib, mar jorqod. Dak il-lejl kien se jkun wieħed mill-aġħar iljeli ta’ ħajtu.

Matul il-lejl qajmu wġiġh qawwi li kien ġej minn snien. Kien qisu xi ħadd għamel il-forza u taqqablu x-xedaq. Kif beda jgħaddi l-ħin, l-uġiġh infirex f’rasu kollha. Dimitris beda jibki u l-ġenituri tiegħu ġrew f’kamartu biex jaraw x’kien qed jġi. “Irridu mmorru għand id-dentist,” qallu missieru “Le, ma rridx immur,” huwa qered “Tajjeb ħafna” qalet ommu b’serjetà “jekk ma tridx tmur għand id-dentist, jġi hu hawn” tatu daharha u telqet mingħajr ma Dimitris kellu ċans ikellimha.

Id-dentist malajr wasal u daħal fil-kamra ta’ Dimitris irrabjat “Isa, iftaħ ħalqek, ħallini nara din il-famuza sinna,” qallu “Ma rridx”, wieġeb Dimitris u ħaseb fix-xewqa tal-kokka “Irridek titlaq”. It-tabib mhux biss ma ħariġx il barra iżda fetaħ ukoll il-bagalja tiegħu b’diversi għodod. Ix-xewqa kienet tapplika biss għall-ġenituri tiegħu u t-tabib kien iddeterminat li ma jċedix. Fl-istess ħin, l-uġiġh sar saħansitra aktar insopportabbli. Dimitris fehem li ma kellux aktar raġuni għaliex għandu jirrezisti.

“L-affarijiet huma ħżiena ħafna” qal it-tabib wara li temm jeżaminah “hemm bżonn naqilgħu tliet sinniet minnufih” “Jiġifieri se taqlagħli tliet sinniet sħaħ?” Dimitris kien imwerwer. “Jiddispaċini ħi imma jridu jitneħħew malajr kemm jista’ jkun inkella l-infezzjoni tinfirex f’ħalqek u l-affarijiet isiru għaxar darbiet aġħar” “Jistgħu jiggravaw?” staqsa Dimitris hu u jaqleb għajnejh “Ovja!” wieġeb it-tabib “Kieku ġejt għandi qabel kont issalvahom sempliċiment billi nimlewhom. U ovvjament ma tridx tkun kilt daqshekk ħelu!”

Dimitris qala’ s-snien u għal xahar ma seta’ jiekol xejn ħlief sopop. Mal-ickien gidma, kien juġġħu ħalqu. It-tabib tiegħu qallu li wara ftit l-uġiġh kien se jgħaddilu. “Imma kemm kont iblah,” ħaseb, “stajt nevita dan kollu li kieku mort għand it-tabib u ma kiltx daqshekk ħelu. Issa jkolli niekol biss sopop mgħollija”.

IT-TMIEM

Jekk tixtieq tagħzel tmiem differenti, jekk jogħġbok mur f’paġna 18.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jagħmilx il-homework, jekk jogħġbok mur f’paġna 7.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li jixtri dak kollu li jixtieq, jekk jogħġbok mur f’paġna 13.

Jekk qrajt it-tliet stejjer kollha, jekk jogħġbok mur fl-aħħar paġna, paġna 19.

b. Jistaqsi lil ommu biex tiegħu għand id-dentist.

“Ma, naħseb għandi bżonn immur għand id-dentist” wiegħeb Dimitris “malli gdimt biċċa biskuttin iebes mill-kejk, wegġgħetni ħafna s-sinna”. Malli temm is-sentenza, kien diġà ddispaċieħ. U jekk it-tabib jaqlagħlu snien, u jekk kellu jiġi operat u jekk ommu kienet se tgħajjat miegħu minħabba... “Dak mhu xejn,” interrompietlu ħsibijietu ommu. “Xi ġifieri kemm jimlihieli? staqsa huwa “Jien ukoll għandi waħda” wiġbitu “mhi xejn, f’10 minuti tkun lest”

U fil-fatt, hekk ġara! L-għada marru għand id-dentist u kif kienet antiċipat omm Dimitris, kien hemm bżonn li jimlihieli. Sakemm dam jimlihieli, Dimitris ħass ftit skumdità, iżda ma setax iqabbel dan mal-uġiħ li kien ħass fil-fest in ta’ Nikolas. “Lest” għajjat id-dentist “Diġà?” staqsa Dimitris “Mela” “Ma setgħetx tkun aktar sempliċi”, ħaseb huwa “issa se jgħidli li għandi niekol sopop biss għal xi xahar u li qatt aktar ma nista’ niekol ħelu” it-tabib kellu ħarsa serja u kien qed jipprepara biex ikellem lil Dimitris

“Kif fhimt tajjeb inti żgħiru” lit-tabib ma tahx ċans itemm is-sentenza tiegħu “Naf, m’hemmx aktar ħelu” interrompa Dimitris f’daqqa u t-tabib daħak “U le! Min jgħix mingħajr ħelu” wiegħbu “imma trid tillimita! “Ma tistax ticol il-ħelu kuljum sakemm ma tixtieqx terġa’ tiġi lura hawnhekk,” qallu bi tbissima “Ma rridx biex inkun onest” wiegħeb Dimitris “u meta nista’ nerġa’ nibda niekol? Ħalqi mhux inħossu,” staqsa, filwaqt li beda jistenna t-twegiba b’qalbu tqila “Sa waranofsinhar tkun tista’ saħansitra tiekol biċċa laħam” Dimitris ħass piż kbir jerħi minn fuqu! Ma ġara xejn milli ħaseb, kollox kien aktar sempliċi milli kien immagina hu.

Filgħaxija, kielu lkoll flimkien f’ristorant biex jiċċelebraw li Dimitris mela darsa, kif qal biċ-ċajt missieru. Dimitris kiel biċċa stejgħ tarija, u s-snienu ma dejquh bl-ebda mod. Fl-aħħar mill-aħħar, kemm kellhom raġun il-ġenituri tiegħu li insistew li ma jikolx daqshekk ħelu. Kieku sema’ minnhom mill-bidu u mar għand id-dentist, kien jevita dan kollu. “Fortunatement, issa kollox sejjer tajjeb,” Dimitris ħaseb hekk kif komplax jiekol b’sodisfazzjon.

IT-TMIEM

Jekk tixtieq tagħzel tmiem differenti, jekk jogħġbok mur f’paġna 17.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li ma jagħmilx il-homework, jekk jogħġbok mur f’paġna 7.

Jekk tixtieq li Dimitris jitlob li jixtri dak kollu li jixtieq, jekk jogħġbok mur f’paġna 13.

Jekk qrajt it-tliet stejgħ kollha, jekk jogħġbok mur fl-aħħar paġna, f’paġna 19.

Tmien

Dimitris kien bilqiegħda fil-kamra tiegħu u kien qed iħares barra t-tieqa. Kien qed jaħseb dwar dak kollu li kien ġara dan l-aħħar. Omm b'tifel żgħir kienet miexja fuq il-bankina meta t-tifel ra l-bandli faċċata tat-triq u ried jaqsam bla ma ḥasibha darbtejn. Naturalment, ommu waqqfitu "Le! Qatt ma naqsmu t-triq," qaltlu b'ton serju, u t-tifel żgħir beka għax ommu ma ḥallitux jaqsam. Dimitris tbissem "Imma hu ma jifhimx li qaltlu le għall-ġid tiegħu stess, inkella kienu jtajruh il-karozzi," qal Dimitris bejnu u bejn ruħu. U f'dak il-waqt huwa fehem kollox.

Dawn l-avventuri kollha f'ħajtu bdew mill-mument li l-kokka maġika ssodisfatlu xewqtu. L-inkwiet beda meta l-ġenituri tiegħu waqfu jgħidulu "le" u bdew jagħmlu kull ma jitlobhom! F'daqqa waħda, Dimitris ḥassu tant bla ḥażen, proprju bħat-tifel żgħir li mar jaqsam it-triq u rrabja ma' ommu. "Ikolli nwaqqafha" qal bejnu u bejn ruħu "kollox irid jerga' lura bħal qabel! Il-kokka qalet li "Qabel ma titla' x-xemx, il-kelma 'le' se tkun għebet minn ḥalq il-ġenituri tiegħek. Staqsi għal dak li tixtieq għax wasal iż-żmien għall-kelma 'iva'. U jekk qatt jiddispaċik, sammar tliet darbiet u jfeġġ quddiemek l-għasfur tal-għarfien."

Mingħajr ma ḥasibha darbtejn, Dimitris saffar tliet darbiet bil-qawwi. Bħall-ewwel darba ltaqa' mal-kokka maġika, għamlet buffura riħ u Dimitris għalaq għajnejh. Malli waqaf ir-riħ, fetaħ għajnejh u ḥares barra t-tieqa. Kien hemm il-kokka li kienet qed tistennieh b'għajnejha fissi fuq Dimitris. "Mela żagħżuġħ naħseb li ḥadtha l-lezzjoni," qaltlu "Kif kont..." "Naf ḥafna affarijiet" interrompietu "Inti ḥsibt li ġenituri tiegħek kienu jgħidulek le biex jagħmlulek ḥajtek miżerja! Filwaqt li dawn riedu proprju l-oppożitt, għamlu dak kollu li għamlu għall-ġid tiegħek".

Dimitris kien qed jisma' mistagħġeb "U allura għaliex għamiltli hekk?" staqsieha "Għaliex ma spjegajtlix mill-bidu u ḥallejtni ngħaddi minn dan kollu?" "Għax din hija l-missjoni tiegħi" wegħbitu "b'dan il-mod ngħin lit-tfal jifhmu li l-kelma le u li jiġu stabbiliti l-limiti huwa għall-ġid tagħhom" Dimitris ma qal xejn "Meta nkunu żgħar forsi ma nifhmuhom iżda l-ġenituri dejjem ikunu jafu meta għandhom jgħidu le u meta jgħidu iva għal xi ḥaġa li nitolbu".

Kellu ḥafna mistoqsijiet x'jistaqsiha iżda malli fetħet ḥalqha biex titkellem, il-kokka fetħet l-għwienah enormi li kellha u sparixxiet fil-lejl. Dimitris ḥares barra t-tieqa għal ftit minuti. "Tgħid is-seħer spicċa?" ḥaseb. "Hemm mod kif insir naf?" Mar jġgri lejn is-salott fejn kien hemm il-ġenituri tiegħu. "Ma, Pa, nista' ma mmurx skola għada?" staqsiehom, filwaqt li kien qed jistenna bil-herqa t-twegħiba tagħhom "DAŻGUR LI LE!" wiegħbu huma fl-istess ḥin. Dimitris mar jġgri jifraħ fuqhom "Grazzi ḥafna!" Din kienet l-ewwel darba li kien daqshekk kuntent li sema' l-kelma le.